DAANYEEL

Tababbarkii Daanyeel Ee Baabuloon

1 Sannaddii saddexaad oo boqornimadii
boqorkii Yahuudah oo ahaa Yehooyaaqiim waxaa
Yeruusaalem yimid oo hareereeyey boqorkii
Baabuloon oo ahaa Nebukadnesar. 2 Sayidkuna
gacantiisuu geliyey boqorkii Yahuudah oo
ahaa Yehooyaaqiim iyo weelashii guriga Ilaah
qaarkood, markaasuu u qaaday waddanka la
yidhaahdo Shincaar, iyo gurigii ilaahiisa; oo
weelashiina wuxuu geliyey gurigii ilaahiisa
khasnadda u ahaa. 3 Markaasaa boqorkii la
hadlay Ashfenas oo madax u ahaa raggiisii
bohommada ahaa, oo wuxuu u sheegay inuu
keeno reer binu Israa'iil qaar ka mid ah, oo weliba
ah kuwo ka soo farcamay reer boqor, iyo kuwa
gobta ah; 4 kuwo dhallinyar oo aan iin lahayn,
oo qurqurxoon, oo xagga xigmadda oo dhan ku
dheer, oo aqoon badan, oo waxgarasho leh, iyo
inta awood u leh inay guriga boqorka istaagaan,
iyo inuu iyaga tacliinta iyo afka reer Kaldayiin
baro. 5 Boqorkiina wuxuu rukun uga dhigay
iyagii in ka mid ah cuntadiisii wanaagsanayd
iyo khamrigii uu cabbi jiray, oo wuxuu amray
in intii saddex sannadood ah la quudiyo si ay
dabadeed boqorka isu hor taagaan. 6 Kuwaasna
waxaa ku jiray, oo reer Yahuudah ka mid
ahaa, Daanyeel, Xananyaah, Miishaa'eel, iyo
Casaryaah. 7 Markaasaa amiirkii bohommada
ayaa magacyo u baxshay oo Daanyeel wuxuu u

baxshay Beelteshaasar, Xananyaahna wuxuu
u baxshay Shadrag; Miishaa'eelna wuxuu
u baxshay Meeshag; Casaryaahna wuxuu u
baxshay Cabeednegoo. 8 Daanyeelna wuxuu
qalbiga ku haystay inuusan isku nijaasayn
cuntada wanaagsan ee boqorka iyo khamriga uu
cabbo toona; sidaas daraaddeed wuxuu amiirkii
bohommada weyddiistay inuu u oggolaado
inuusan isnijaasayn. 9 Haddaba Ilaah wuxuu
ka dhigay in Daanyeel raallinimo iyo raxmad ka
helo amiirkii bohommada. 10 Markaasaa amiirkii
bohommadu Daanyeel ku yidhi, Waxaan ka
cabsanayaa sayidkayga boqorka ah, oo rukunka
idiinka dhigay cuntadiinna iyo cabbitinkiinna,
waayo, muxuu u arki wejiyadiinna oo ka liita
kuwa dhallinyarada ah ee aad isku da'da tihiin?
Sidaasaad madaxayga khatar ugu gelinaysaan
boqorka hortiisa. 11 Markaasaa Daanyeel ku yidhi
wakiilkii, amiirka bohommadu ka dhigay inuu u
taliyo Daanyeel, iyo Xananyaah, iyo Miishaa'eel,
iyo Casaryaah, 12 Waan ku baryayaaye, intii
toban maalmood ah na tijaabi annagoo
addoommadaada ah, oo ha nala siiyo atar aan
cunno iyo biyo aan cabnoba. 13 Dabadeedna
wejiyadayada hortaada ha lagu fiiriyo iyo wejiga
dhallinyarada boqorka cuntadiisa cunta; oo
markaas annagoo ah addoommadaada sidii aad
nagu aragtid noola macaamilo. 14 Sidaasuu uga
dhegaystay xaaladdaas, oo intii toban maalmood
ah ayuu tijaabiyey. 15 Markay tobankii maalmood
dhammaadeen, way ka weji qurxoonaayeen,
wayna ka buurbuurnaayeen dhallinyaradii
cuntada boqorka wax ka cuni jirtay oo dhan.

16 Sidaas daraaddeed wakiilkii waa ka qaaday
cuntadoodii iyo khamrigii ay cabbi jireen, oo
wuxuu siiyey atar. 17 Haddaba afartaas nin
oo dhallinyarada ahaa Ilaah wuxuu siiyey
aqoon, iyo inay tacliin iyo xigmad oo dhan ku
dheeraadaan; Daanyeelna wuxuu garan jiray
waxyaalo la tuso iyo riyooyin oo dhan. 18 Oo
markii wakhtigii boqorku yidhi, Ha la ii keeno,
dhammaaday ayuu amiirkii bohommadu keenay
iyagii Nebukadnesar hortiisa. 19 Boqorkiina
markaasuu la hadlay iyagii, oo kulligoodna
lagama helin mid la mid ah Daanyeel, iyo
Xananyaah, iyo Miishaa'eel, iyo Casaryaah;
sidaas daraaddeed boqorkii bay is-hor taageen.
20 Waxyaalihii boqorku weyddiiyey oo ku saabsan
xigmadda iyo waxgarashada, wuxuu ogaaday
inay toban jeer kaga fiican yihiin saaxiriintii iyo
xiddigiyayaashii boqortooyadiisa joogay oo dhan.
21 Daanyeelna waa sii joogay tan iyo boqorkii
Kuuros sannaddiisii kowaad.

2

Riyadii Nebukadnesar

1 Oo sannaddii labaad oo boqornimadii
Nebukadnesar ayaa Nebukadnesar riyooyin
ku riyooday, markaasuu argaggaxay oo ay
hurdadiisii ka baabba'day. 2 Markaasaa boqorkii
wuxuu ku amray in loo yeedho saaxiriintii,
iyo xiddigiyayaashii iyo falalowyadii, iyo
kuwii reer Kaldayiin ahaa, inay boqorka u
sheegaan riyooyinkiisii. Markaasay soo galeen
oo boqorkii hortiisa istaageen. 3 Markaasaa
boqorkii wuxuu ku yidhi, Riyaan ku riyooday,

waxaanan la argaggaxsanahay inaan ogaado
waxa riyada micneheedu yahay. 4 Markaasaa
kuwii reer Kaldayiin ahaa boqorkii kula hadleen
afkii reer Suuriya, waxayna ku yidhaahdeen,
Boqorow, weligaaba noolow. Bal riyadaada
noo sheeg annagoo addoommadaada ah oo
annana waxaannu kuu caddayn doonnaa
fasirkeeda. 5 Boqorkii waa u jawaabay, oo
wuxuu ku yidhi kuwii reer Kaldayiin ahaa,
Wixii waa iga tegey, oo haddaydnan ii caddayn
riyadii iyo fasirkeediiba, waa laydin googooyn
doonaa, guryahiinnana waxaa laga dhigi doonaa
meel digo lagu tuulo. 6 Laakiinse haddaad ii
caddaysaan riyadii iyo fasirkeediiba, waxaan
idin siin doonaa hadiyad iyo abaalgud iyo ciso
weyn; haddaba sidaas daraaddeed ii caddeeya
riyadii iyo fasirkeediiba. 7 Iyana mar labaad bay
u jawaabeen oo waxay yidhaahdeen, Boqorow,
annagoo ah addoommadaada, riyadii noo
sheeg, oo annana waxaannu caddayn doonnaa
fasirkeedii. 8 Boqorkiina waa jawaabay oo wuxuu
yidhi, Xaqiiqa waan garanayaa inaad wakhti
dheer qaadanaysaan, maxaa yeelay, waad og
tihiin in wixii iga tegey. 9 Laakiinse haddaydnan
riyadii ii caddayn, de markaas sharci keliya ayaad
leedihiin, waayo, waxaad soo diyaarsateen hadal
been ah oo kharriban inaad igula hadashaan
ilaa uu wakhtigu beddelmo. Haddaba riyadii ii
sheega, dabadeedna waan ogaan doonaa inaad
fasirkeediina ii caddayn kartaan. 10 Kuwii reer
Kaldayiin ahaana boqorkii bay u jawaabeen,
oo waxay ku yidhaahdeen, Dhulka ma joogo
nin caddayn karaa xaalkaaga, boqorow; waayo,

lama arag boqor, ama sayid, ama taliye waxan
oo kale weyddiiyey saaxir ama xiddigiye, ama
mid ka mid ah reer Kaldayiin toona. 11 Waxaad
weyddiisay, boqorow, waa wax aan badanaa la
weyddiin dadka, qof kale oo boqorka u caddayn
karaana ma jiro ilaahyada mooyaane, kuwaasoo
aan hoygoodu binu-aadmiga la jirin. 12 Sababtaas
daraaddeed ayaa boqorkii cadhooday oo aad
buu u dhirfay, oo wuxuu amray in la baabbi'iyo
raggii Baabuloon oo xigmadda lahaa oo dhan.
13 Amarkiina waa baxay, nimankii xigmadda
lahaana waxaa la doonayay in la wada laayo,
markaasay dooneen Daanyeel iyo saaxiibbadiis
in la laayo. 14 Daanyeelna jawaab buu talo iyo
miyir ugu celiyey Aryoog oo ahaa sirkaalkii
waardiyaha boqorka, oo u soo baxay inuu laayo
raggii xigmadda lahaa oo Baabuloon oo dhan.
15 Wuxuu Aryoog oo ahaa sirkaalkii boqorka
ugu jawaabay, Boqorku muxuu amarka ugu
degdegay? Markaasaa Aryoog xaalkii ogeysiiyey
Daanyeel. 16 Markaasaa Daanyeel u galay, oo
boqorkii weyddiistay inuu u qabto wakhti uu
boqorka ugu caddeeyo riyada fasirkeedii.

17 Markaasaa Daanyeel gurigiisii tegey, oo
xaalkii ogeysiiyey Xananyaah, iyo Miishaa'eel,
iyo Casaryaah, oo ahaa saaxiibbadiis, 18 inay
Ilaaha samada weyddiistaan naxariis ku
saabsan qarsoodigan, oo ayan Daanyeel iyo
saaxiibbadiis la baabbi'in raggii Baabuloon oo
xigmadda lahaa intoodii kale. 19 Markaasaa
qarsoodigii Daanyeel tusniin loogu muujiyey
goor habeen ah. Daanyeelna Ilaaha samada ayuu

u mahadnaqay. [20] Daanyeelna waa jawaabay oo
wuxuu yidhi, Ammaan waxaa leh magaca Ilaah
weligiis iyo weligiis; waayo, isagaa leh xigmad
iyo xoogba; [21] oo wakhtiyada iyo xilliyadana
isagaa kala bedbeddela; isagaa boqorro dejiya
oo boqorro saara. Xigmad buu siiyaa kuwa
xigmadda leh, aqoonna wuu siiyaa kuwa wax
garta. [22] Wuu muujiyaa waxyaalaha fog iyo
qarsoodigaba; wuuna yaqaan waxa gudcurka
ku jira, nuurkuna isaguu la joogaa. [23] Waan kugu
mahadnaqayaa, oo waan ku ammaanayaa, Ilaaha
awowayaashayow, oo i siiyey xigmad iyo xoog, oo
haatan i ogeysiiyey wixii aannu kaa doonaynay;
waayo, waad na ogeysiisay xaalkii boqorka.

Daanyeel Oo Riyadii Fasiray

[24] Sidaas daraaddeed Daanyeel wuxuu u galay
Aryoog, oo boqorku u doortay inuu baabbi'iyo
raggii xigmadda lahaa oo Baabuloon. Bal i gee
boqorka hortiisa, oo anna waxaan boqorka u cad-
dayn doonaa fasirkii riyada.

[25] Markaasaa Aryoog haddiiba Daanyeel
boqorka u soo geliyey oo wuxuu ku yidhi,
Maxaabiistii reer Yahuudah ayaan ka helay
nin ku ogeysiin doona fasirkii riyadaada,
boqorow. [26] Markaasaa boqorkii u jawaabay
oo ku yidhi Daanyeel, oo magiciisa la odhan
jiray Beelteshaasar, Ma i ogeysiin kartaa riyadii
aan arkay iyo fasirkeediiba? [27] Daanyeelna waa
jawaabay isagoo boqorkii hor taagan, oo wuxuu
yidhi, Qarsoodigii aad weyddiisay, boqorow,
kuuma caddayn karaan rag xigmad lahu, ama
xiddigiyayaal, ama saaxiriin, ama kuwa wax sii

sheega toona; [28] laakiinse samada waxaa jooga
Ilaah muujiya waxyaalaha qarsoon, oo isagu
wuxuu ku ogeysiiyey, boqor Nebukadnesarow,
waxa jiri doona ugu dambaysta. [29] Riyadaadii
iyo waxyaalihii lagu tusay adoo sariirtaada
ku jiifa waa kuwan: Boqorow, sariirtaada
ayaad ku dul fikirtay, oo waxaad istidhi, Maxaa
dhici doona hadda ka dib? Oo kan waxyaalo
qarsoon muujiyaa wuxuu ku ogeysiiyey waxa
dhici doona. [30] Laakiinse aniga qarsoodigan la
iiguma muujin xigmad aan dheerahay dad kale
oo nool, laakiinse sababtu waa in lagu ogeysiiyo
fasirkii riyadaada, boqorow, iyo inaad ogaatid
fikirrada qalbigaaga. [31] Boqorow, waxaad aragtay
ekaan weyn. Ekaantan xoogga weynayd, oo
dhalaalkeedu aad u wanaagsanaa, hortaaday
istaagtay; soojeedkeeduna wuxuu ahaa mid
laga cabsado. [32] Ekaantaasna madaxeedu
wuxuu ahaa dahab wanaagsan, laabteeda
iyo gacmaheeduna waxay ahaayeen lacag,
caloosheeda iyo bowdooyinkeeduna waxay
ahaayeen naxaas. [33] Lugaheeduna waxay
ahaayeen bir, cagaheeda qaar wuxuu ahaa
bir, qaarna wuxuu ahaa dhoobo. [34] Oo waxaad
aragtay ilaa uu dhagax aan gacmo lagu gooyn
ekaantii kaga dhacay cagihii ahaa birta iyo
dhoobada, wayna kala burbureen. [35] Markaasaa
birtii, iyo dhoobadii, iyo naxaastii, iyo lacagtii,
iyo dahabkiiba wada burbureen, oo waxay
noqdeen sida buunshaha meelaha wax lagu
tumo; dabayl baana la tagtay, si aan meella loogu
helin; markaasaa dhagaxii ekaanta ku dhacay
wuxuu noqday buur weyn, oo dhulka oo dhan

buuxiyey. 36 Riyadii waa tan, fasirkiina annagaa
ku sheegi doonna boqorka hortiisa. 37 Adigu,
Boqorow, waxaad tahay boqorkii boqorrada,
oo Ilaaha samadu siiyey boqortooyada, iyo
xoogga, iyo itaalka iyo ammaanta. 38 Oo meel
kasta oo binu-aadmigu joogo, dugaagga duurka,
iyo haadka samadaba gacantuu kuu geliyey,
wuxuuna ka dhigay inaad xukunto kulligood;
adigu madaxii dahabka ahaa baad tahay. 39 Oo
waxaa adiga dabadaa kici doona boqortooyo kaa
xoog yar, iyo boqortooyo kale oo saddexaad oo
naxaas ah oo dhulka oo dhan xukumi doonta.
40 Oo boqortooyada afraadna waxay u xoog
badnaan doontaa sida birta; waayo, birtu way
jejebisaa, wayna ka adkaataa wax walba; oo sida
birtu u burburiso kuwan oo dhan ayay u jejebin
oo ay u burburin doontaa. 41 Oo sidaad u aragtay
cagaha iyo faraha lugeed oo qaar yahay dhoobadii
dheryasameeyaha, qaarna yahay birta, ayay
u noqon doontaa boqortooyo kala qaybsan,
laakiinse waxaa ku jiri doona xooggii birta, sidaad
u aragtay birta ku qasan dhoobada dheryaha laga
sameeyo. 42 Oo sidii faraha cagaha qaarkood bir u
ahaa, qaarna dhoobo u ahaa, ayaa boqortooyada
qaarkeedna u xoog badnaan doonaa, qaarkeedna
u jabi doonaa. 43 Oo sidaad u aragtay dhoobada
dheryaha laga sameeyo iyo birta isku qasan, ayay
isugu qasi doonaan farcanka dadka; laakiinse
isma ay qabsan doonaan, sida aanay birtu
ugu qasmi karin dhoobada. 44 Oo wakhtiga
boqorradaas ayaa Ilaaha samadu dhisi doonaa
boqortooyo aan weligeed la baabbi'inayn,
ama dowladnimadeedu aanay dad kale uga

wareegayn, laakiinse way jejebin doontaa oo
baabbi'in doontaa boqortooyooyinkaas oo dhan,
markaasay weligeed taagnaan doontaa. 45 Waayo,
waxaad aragtay dhagax buurta laga soo gooyay
oo aan gacmo lagu gooyn, oo kala jejebiyey birtii,
iyo naxaastii, iyo dhoobadii, iyo lacagtii, iyo
dahabkii; Ilaaha weynu wuxuu, boqorow, ku
ogeysiiyey waxa dhici doona hadda dabadeed,
riyaduna waa dhab, fasirkeeduna waa wax la
hubo. 46 Markaasaa boqorkii ahaa Nebukadnesar
wejigiisa u dhacay, oo u sujuuday Daanyeel,
oo wuxuu amray inay u bixiyaan qurbaan iyo
foox udgoon. 47 Boqorkiina waa u jawaabay
Daanyeel oo wuxuu ku yidhi, Sida runta ah
Ilaahaagu waa Ilaaha ilaahyada iyo Sayidka
boqorrada, iyo mid muujiya waxyaalo qarsoon,
maxaa yeelay, waxaad awoodday inaad daaha
ka qaaddid qarsoodigan. 48 Markaasaa boqorkii
Daanyeel derejeeyey, oo wuxuu siiyey hadiyado
badan oo waaweyn, wuuna u dhiibay taladii
gobolkii Baabuloon oo dhan, oo wuxuu ka
dhigay taliyaha madaxda u ah ragga xigmadda
leh oo Baabuloon oo dhan. 49 Daanyeelna
boqorkuu weyddiistay inuu ka dhigo Shadrag,
iyo Meeshag, iyo Cabeednegoo inay axwaalkii
gobolkii Baabuloon u taliyaan, Daanyeelse
wuxuu joogay iridda boqorka.

3

Ekaanta Muuqaalka Dabka Iyo Ololka Foornada

1 Boqor Nebukadnesar wuxuu sameeyey
ekaan dahab ah, oo jooggeedu lixdan dhudhun

yahay, ballaadhkeeduna lix dhudhun yahay,
oo wuxuu qotomiyey bannaankii Duuraa oo ku
yaal gobolka Baabuloon. 2 Markaasaa Boqor
Nebukadnesar wuxuu cid u diray amiirradii, iyo
taliyayaashii, iyo saraakiishii, iyo xaakinnadii,
iyo khasnajiyadii, iyo waaniyayaashii, iyo
madaxdii boliiska, iyo kuwii gobollada xukumay
oo dhan, inay u yimaadaan furitaanka
ekaanta uu Boqor Nebukadnesar qotomiyey.
3 Markaasaa amiirradii, iyo taliyayaashii, iyo
saraakiishii, iyo xaakinnadii, iyo khasnajiyadii,
iyo waaniyayaashii, iyo madaxdii boliiska, iyo
kuwii gobollada xukumi jiray oo dhammu u
wada yimaadeen furitaankii ekaantii Boqor
Nebukadnesar qotomiyey, oo waxay hor
istaageen ekaantii uu Nebukadnesar qotomiyey.
4 Markaasaa naadiye aad u dhawaaqay, oo yidhi,
Dadyowga, iyo quruumaha, iyo kuwa kala afka
ahow, waxaa laydinku amray, 5 in markii aad
maqashaan codka buunka, iyo biibiilaha, iyo
kataaradda, iyo shareeradda, iyo kiraarka, iyo
cayn kasta oo muusiko ah, aad hoos u dhacdaan
oo u sujuuddaan ekaanta dahabka ah oo Boqor
Nebukadnesar qotomiyey, 6 oo mid kasta oo aan
hoos u dhicin oo aan u sujuudin, isla saacaddiiba
waxaa lagu dhex tuuri doonaa foorno dab ah oo
ololaysa. 7 Haddaba markii dadkii oo dhammu
maqleen codkii buunka, iyo biibiilaha, iyo
kataaradda, iyo shareeradda, iyo kiraarka, iyo
cayn kasta oo muusiko ah ayaa dadyowgii, iyo
quruumihii, iyo kuwii kala afka ahaa oo dhammu
hoos u dhaceen oo u sujuudeen ekaantii dahabka
ahayd oo Boqor Nebukadnesar qotomiyey.

8 Haddaba wakhtigaas kuwo reer Kaldayiin ah
ayaa soo dhowaaday oo Yuhuuddii dacweeyey.
9 Oo intay u jawaabeen bay ku yidhaahdeen
Boqor Nebukadnesar, Boqorow, weligaaba
noolow. 10 Boqorow, amar baad ku bixisay
in nin kastaaba markuu maqlo codka buunka,
iyo biibiilaha, iyo kataaradda, iyo shareeradda,
iyo kiraarka, iyo cayn kasta oo muusiko ah, uu
hoos u dhaco oo u sujuudo ekaanta dahabka ah,
11 iyo in mid kasta oo aan hoos u dhicin oo aan u
sujuudin, lagu dhex tuuri doono foorno dab ah oo
ololaysa. 12 Waxaa jira kuwo Yuhuud ah oo aad
u dooratay inay axwaalkii gobolkii Baabuloon
u taliyaan, waana Shadrag, iyo Meeshag, iyo
Cabeednegoo; haddaba, Boqorow, nimankaasu
dan kaama ay lahayn; iyagu uma adeegaan
ilaahyadaada, umana sujuudaan ekaanta
dahabka ah oo aad qotomisay. 13 Markaasaa
Nebukadnesar intuu dhirfay oo aad u cadhooday
ayuu amray in la keeno Shadrag, iyo Meeshag,
iyo Cabeednegoo. Markaasay nimankan soo
hor taageen boqorkii. 14 Nebukadnesarna wuu
u jawaabay oo ku yidhi iyagii, Shadrag, iyo
Meeshag, iyo Cabeednegoow, Ma kas baad u
yeesheen inaydnaan u adeegin ilaahayga ama
aydnaan u sujuudin ekaantayda dahabka ah oo
aan qotomiyey? 15 Haddaba haddaad diyaar
tihiin in wakhtigii aad maqashaan codka buunka,
iyo biibiilaha, iyo kataaradda, iyo shareeradda,
iyo kiraarka, iyo cayn kasta oo muusiko ah, aad
hoos u dhacdaan oo aad u sujuuddaan ekaanta
aan sameeyey, hagaag, laakiinse haddaad
u sujuudi weydaan, waxaa isla saacaddiiba

laydinku dhex tuuri doonaa foorno dab ah oo
ololaysa. Kolkaas waa ayo Ilaaha gacantayda
idinka badbaadin doonaa? 16 Markaasaa
Shadrag, iyo Meeshag, iyo Cabeednegoo u
jawaabeen boqorkii, oo waxay ku yidhaahdeen,
Nebukadnesarow, annagu uma baahnin inaannu
kaaga jawaabno xaalkan. 17 Haddaba hadday
saas tahay, Ilaahayaga aannu u adeegnaa
waa awoodaa inuu naga samatabbixiyo
foornada dabka ah oo ololaysa; oo isagu
waa naga samatabbixin doonaa gacantaada,
Boqorow. 18 Laakiinse haddaanay ahayn,
Boqorow, haddaba ogow, inaannan u adeegayn
ilaahyadaada, ama aannan u sujuudayn ekaanta
dahabka ah oo aad qotomisay. 19 Markaasaa
Nebukadnesar aad ugu cadhooday Shadrag, iyo
Meeshag, iyo Cabeednegoo, wejigiisiina waa
beddelmay; kolkaasuu hadlay oo wuxuu ku
amray in foornada laga sii kululeeyo toddoba
jeer intii hore loo kululayn jiray. 20 Oo wuxuu
ku amray niman xoog badan oo ciidankiisa ku
jiray inay xidhxidhaan Shadrag, iyo Meeshag, iyo
Cabeednegoo, oo ay ku dhex tuuraan foornada
dabka ah oo ololaysa. 21 Markaasaa nimankii
la xidhxidhay iyagoo qaba sirwaalladoodii,
iyo khamiisyadoodii, iyo go'yaashoodii, iyo
dharkoodii kaleba, oo waxaa lagu dhex tuuray
foornadii dabka ahayd oo ololaysay. 22 Boqorka
amarkiisu wuxuu ahaa degdeg, foornaduna aad
iyo aad bay u kululayd, sidaas daraaddeed ololkii
dabku wuxuu dilay nimankii waday Shadrag, iyo
Meeshag, iyo Cabeednegoo. 23 Saddexdii nin ee
ahaa Shadrag, iyo Meeshag, iyo Cabeednegoona

waxay iyagoo xidhxidhan ku dhex dheceen
foornadii dabka ahayd oo ololaysay. 24 Markaasaa
Boqor Nebukadnesar yaabay, oo haddiiba kacay;
oo intuu hadlay ayuu ku yidhi waaniyayaashiisii,
Miyaynan saddex nin oo xidhxidhan dabka
ku dhex ridin? Markaasay u jawaabeen oo
waxay boqorkii ku yidhaahdeen, Taasu waa
run, Boqorow. 25 Kolkaasuu jawaabay oo yidhi,
Bal eega, waxaan arkaa afar nin oo furan, oo
dabka ku dhex socda, ee aan waxyeello gaadhin;
oo midka afraad soojeedkiisu wuxuu u eg yahay
mid ka mid ah wiilasha ilaahyada. 26 Markaasaa
Nebukadnesar wuxuu ag yimid foornadii dabka
ahayd oo ololaysay afkeedii, oo intuu hadlay buu
yidhi, Shadrag, iyo Meeshag, iyo Cabeednegoow,
Ilaaha ugu Sarreeya addoommadiisow, soo
baxa, oo halkan kaalaya. Markaasaa Shadrag,
iyo Meeshag, iyo Cabeednegoo dabkii ka soo
dhex bexeen. 27 Markaasaa amiirradii, iyo
taliyayaashii, iyo saraakiishii, iyo boqorka
waaniyayaashiisii, iyagoo isku urursan, waxay
arkeen inaanu dabku ka adkaan nimankaas
jidhkooda, ama aanu timahoodiina halow
marin, ama aan sirwaalladoodii beddelmin,
ama aan dadka urtiisii gaadhin. 28 Markaasaa
Nebukadnesar hadlay oo wuxuu yidhi, Mahad
waxaa leh Ilaaha Shadrag, iyo Meeshag, iyo
Cabeednegoo, oo u soo diray malaa'igtiisa,
oo badbaadiyey addoommadiisa isaga isku
halleeyey, oo beddelay hadalkii boqorka, oo
jidhkooda bixiyey, inayan u adeegin, ama
u sujuudin ilaah kale Ilaahooda mooyaane.
29 Sidaas daraaddeed waxaan amar ku bixinayaa

in dad kasta, iyo quruun kasta, iyo kuwa kasta oo
kala af ah, oo wax xun kaga hadla Ilaaha Shadrag,
iyo Meeshag, iyo Cabeednegoo, la googooyn
doono, guryahoodana laga dhigi doono meel
digo lagu tuulo, maxaa yeelay, ma jiro ilaah kale
oo sidaas wax u badbaadin karaa. 30 Markaasaa
boqorkii Shadrag, iyo Meeshag, iyo Cabeednegoo
derejo sare ku siiyey gobolkii Baabuloon.

4

Riyadii Nebukadnesar Ee Ku Saabsanayd Geedka

1 Anoo Boqor Nebukadnesar ah waxaan
ku leeyahay dadyowga, iyo quruumaha,
iyo kuwa kala afka ah oo dhulka oo dhan
deggan, Nabadu ha idinku badato. 2 Way ila
wanaagsanaatay inaan muujiyo calaamadihii iyo
yaababkii uu Ilaaha ugu sarreeyaa igu sameeyey.
3 Calaamadihiisu waaweynaa! Yaababkiisuna
xoog badanaa! Boqortooyadiisu waa boqortooyo
weligeed jiraysa, dowladnimadiisuna waa mid
jiraysa fac ilaa fac.

4 Anoo Nebukadnesar ah gurigaygaan ku
nasanayay, oo waxaan ku raaxaysanayay
daartayda weyn. 5 Waxaan arkay riyo
iga cabsiisay, markaasaa fikirradaydii aan
sariirtayda la jiifay, iyo waxyaalihii lay tusay
iga argaggixiyeen. 6 Sidaas daraaddeed waxaan
amar ku bixiyey in hortayda la soo taago
nimankii xigmadda lahaa oo reer Baabuloon
oo dhan, inay ii caddeeyaan fasirkii riyada.
7 Dabadeedna waxaa ii yimid saaxiriintii, iyo
xiddigiyayaashii, iyo kuwii reer Kaldayiin, iyo

kuwii wax sheegi jiray; markaasaan riyadii ku
hor sheegay; laakiinse fasirkii iima ay caddayn.
8 Laakiinse ugu dambaystii waxaa i hor yimid
Daanyeel, oo la odhan jiray Beelteshaasar,
sida magaca ilaahay, oo ilaahyada quduuskaa
ruuxoodu ku jiro; markaasaan riyadii ku hor
sheegay isagii, oo ku idhi, 9 Beelteshaasarow,
saaxiriinta madaxdoodiiyow, waan ogahay
in ilaahyada quduuskaa ruuxoodii kugu jiro,
oo aan qarsoodiina ku dhibin, ee haddaba ii
sheeg waxyaalihii aan ku arkay riyadaydii,
iyo fasirkoodiiba. 10 Sidan bay ahaayeen
waxyaalihii aan arkay anigoo sariirtayda ku
jiifa: waxaan arkay geed dhulka ku dhex yaal,
dhererkiisuna waa weynaa. 11 Geedkii waa koray,
wuuna xoog badnaa, dhererkiisiina wuxuu
gaadhay cirka, waxaana laga arkay meesha
dhulka ugu shishaysa. 12 Caleemihiisuna way
qurxoonaayeen, midhihiisuna way badnaayeen,
waxaana ku tiil cunto ku wada filan wax
walba. Xayawaankii duurkuna hoostiisay
hadhsanayeen, haadka cirkuna waxay ku
hoyan jireen laamihiisa, oo wax jidh leh oo
dhammuna isagay wax ka cuni jireen. 13 Anoo
sariirtayda jiifa waxaan ku arkay waxyaalihii
lay tusay, mid wax dhawra oo quduus ah oo
samada ka soo degay. 14 Markaasuu intuu aad
u qayliyey yidhi, Geedka gooya, laamihiisana ka
jara, caleemihiisana ka daadiya, midhihiisana
kala firdhiyaa; xayawaanku hoostiisa ha ka
fogaadeen, haadkuna laamihiisa. 15 Habase
yeeshee jiridda iyo xididdadiisa dhulka ku dhex
daaya, iyagoo ku xidhan xadhig bir iyo naxaas

ah, doogga jilicsan oo berrinka dhexdiisa, oo
dharabka samadu ha qoyo, oo qaybtiisuna ha la
jirto xayawaanka ku dhex jira doogga dhulka.
16 Qalbigiisuna kan dadka ha ka beddelmo,
qalbiga xayawaankana isaga ha la siiyo; toddoba
wakhtina ha gudbeen. 17 Xukunkii waxaa amray
kuwa wax dhawra xaalkuna wuxuu ku jiraa
hadalka kuwa quduuska ah, sababtu waa in
waxa noolu ogaadaan in Ka ugu Sarreeyaa u
taliyo boqortooyada dadka, oo uu siiyo ku alla kii
uu doonayo, oo uu madax uga dhigo kan dadka
ugu hooseeya. 18 Anigoo ah Boqor Nebukadnesar
ayaan riyadan arkay, adna Beelteshaasarow,
fasirkeeda caddee, waayo, nimanka xigmadda leh
ee boqortooyadayda joogay oo dhammu way kari
waayeen inay fasirkii ii caddeeyaan; laakiinse
adigu waad kartaa, waayo, ruuxii ilaahyada
quduuska ah ayaa kugu jira.

Daanyeel Oo Riyadii Fasiray

19 Markaasaa Daanyeel oo magiciisu ahaa Beel-
teshaasar, ayaa inta wakhti ah yaabbanaa, fikir-
radiisiina wuu la welwelay. Markaasaa boqorkii
u jawaabay oo ku yidhi, Beelteshaasarow, ha
ka welwelin riyada ama fasirkeeda. Beelte-
shaasarna waa jawaabay oo yidhi, Sayidkaygi-
iyow, riyadu ha u noqoto kuwa ku neceb, fasirkee-
duna ha u noqdo cadaawayaashaada. 20 Geedkii
aad aragtay, oo koray, oo xoogga badnaa, oo
dhererkiisu cirka gaadhay, ee dhulka oo dhan
laga arkayay, 21 oo caleemihiisu qurxoonaayeen,
midhihiisuna badnaayeen, oo cuntada wax walba
ku filanu ku tiil; oo hoostiisa xayawaanka duurku

hadhsanayeen, oo laamihiisa haadka cirku rugta
ka dhigtay, 22 waa adiga oo koray oo xoog badan
yeeshay Boqorow, waayo, weynaantaadii way
badatay oo cirka gaadhay dowladnimadaaduna
meesha dhulka ugu shishaysa. 23 Oo waxaad
aragtay mid wax dhawra oo quduus ah oo samada
ka soo degaya, isagoo leh, Geedka gooya, oo
baabbi'iya; habase yeeshee jiridda iyo xididdadi-
isa dhulka ku daaya, iyagoo ku xidhan xadhig bir
iyo naxaas ah, doogga jilicsan oo berrinka dhexdi-
isa, oo dharabka samadu ha qoyo, qaybtiisuna
ha la jirto xayawaanka duurka, jeeray toddoba
wakhti gudbaan, 24 fasirkii waa kan, Boqorow,
waana amarkii Ka ugu Sarreeya, oo kugu soo
degay adoo sayidkayga ah boqorow. 25 Dadka waa
lagaa fogayn doonaa, oo waxaad la joogi doontaa
xayawaanka duurka, oo sidii dibi ayaad doog u
cuni doontaa, oo waxaa ku qoyn doona dharabka
samada, toddoba wakhtina waa ku gudbi doon-
aan, jeeraad ogaato in Ka ugu Sarreeyaa u taliyo
boqortooyada dadka, oo uu siiyo ku alla kii uu
doonayo. 26 Oo sida loo amray in la daayo jiridda
iyo xididdada geedka, ayaa boqortooyadaadu
hubaal ku noqon doontaa, markaad ogaato inay
samooyinku wax u taliyaan. 27 Haddaba Bo-
qorow, taladayda aqbal, dembiyadaadana xaqn-
imo ku jebi, xumatooyinkaagana ku jebi naxari-
ista aad masaakiinta u naxariisatid si ay xasil-
loonaantaadu u sii raagto.

Riyadii Oo Rumowday

28 Waxyaalahan oo dhammu waxay ku dheceen
Boqor Nebukadnesar. 29 Laba iyo toban bilood

dabadoodna wuxuu dhex socday gurigii boqorn-
imada ee reer Baabuloon. 30 Markaasaa boqorkii
hadlay oo yidhi, Sow tanu ma aha Baabuloontii
weynayd, oo aan u dhisay meel boqornimadu
rug u leedahay, oo aan ammaanta weynaantayda
ugu dhisay xoogga itaalkayga? 31 Intii hadalkaasu
weli boqorka afkiisii ku jiray ayaa cod samada
ka dhawaaqay, oo yidhi, Boqor Nebukadnesarow,
adaa lagula hadlayaa, boqortooyadii waa kaa tag-
tay. 32 Oo dadka waa lagaa eryi doonaa, oo
waxaad la joogi doontaa xayawaanka duurka, oo
waxaa lagaa dhigi doonaa inaad doog u cunto
sidii dibi, toddoba wakhtina way ku gudbi doon-
aan, jeeraad ogaato in Ka ugu Sarreeyaa u taliyo
boqortooyada dadka, oo uu siiyo ku alla kii uu
doonayo. 33 Oo isla saacaddiiba waxyaalihii waa
ku dheceen Nebukadnesar; kolkaasaa dadkii laga
eryay, sidii dibina doog buu u cunay, jidhkiisiina
waxaa qoyay dharabkii samada, ilaa ay timihi-
isii u bexeen sida baalal gorgor, ciddiyihiisiina
sida ciddiyo haadeed. 34 Oo markii wakhtigii
dhammaaday ayaan anigoo ah Nebukadnesar in-
dhaha kor u taagay, waxgarashadaydiina way
ii soo noqotay, markaasaan ku mahadnaqay Ka
ugu Sarreeya, waanan ammaanay oo ciseeyey
kan weligiis nool; waayo, dowladnimadiisu waa
dowladnimo aan weligeed dhammaanayn, bo-
qortooyadiisuna waxay raagtaa fac ilaa fac; 35 oo
kuwa dhulka deggan oo dhammu isaga lama
simna, siduu doono ayuu ciidanka samada iyo
dadka dhulka degganba ka yeelaa; mana jiro
mid gacantiisa joojin karaa ama ku odhan karaa,
Maxaad samaynaysaa? 36 Isla markiiba wax-

garashadaydii way ii soo noqotay; oo ammaanta
boqortooyadayda aawadeed ayaa weynaantaydii
iyo dhalaalkaygii iigu soo noqdeen; markaasay
waaniyayaashaydii iyo saraakiishaydii i doon-
dooneen, oo boqortooyadaydii baa la ii dhisay, oo
derejo aad u weyn baa la iigu daray. 37 Haatan ani-
goo ah Nebukadnesar waxaan ammaanayaa oo
sarraysiinayaa, oo cisaynayaa Boqorka samada,
waayo, shuqulladiisa oo dhammu waa run, jidad-
kiisuna waa xaq; oo kuwa kibirka ku socdana
isagaa kara inuu hoosaysiiyo.

5

Qoraalladii Derbiga

1 Markaasaa Boqor Beelshaasar wuxuu
diyaafad weyn u sameeyey kun nin oo
saraakiishiisii ah, markaasuu khamri ku hor
cabbay kunkii nin. 2 Beelshaasar markuu
dhadhamiyey khamrigii ayuu amray in la
keeno weelashii dahabka iyo lacagta ahaa,
oo aabbihiis Nebukadnesar ka soo qaaday
macbudkii Yeruusaalem ku yiil, in boqorka iyo
saraakiishiisa, iyo naagihiisii, iyo naagihiisii
addoommaha ahaa ay wax ku cabbaan.
3 Markaasay keeneen weelashii dahabka ahaa
oo laga soo qaaday macbudkii guriga Ilaah
ahaa ee Yeruusaalem ku yiil; oo boqorkii iyo
saraakiishiisii, iyo naagihiisii iyo naagihiisii
addoommaha ahaa ay wax ku cabbeen. 4 Khamri
bay cabbeen, oo waxay ammaaneen ilaahyadii
dahabka, iyo lacagta, iyo naxaasta, iyo birta iyo
qoryaha, iyo dhagaxa ahaa.

5 Isla saacaddaas waxaa soo baxay nin gacantiis
faraheed, oo waxay wax ku qoreen nuuraddii
derbiga ka soo hor jeeday laambadda, oo gurigii
boqorka, boqorkiina wuu arkay gacantii inteedii
wax qortay. 6 Markaasaa boqorka wejigiisii bed-
delmay, fikirradiisiina wuu la welwelay; xubnihii
dhexdiisuna way debceen, lowyihiisiina way isku
dhacdhaceen.
7 Markaasaa boqorkii kor u qayliyey oo yidhi,
Ii keena xiddigiyayaasha iyo kuwa reer Kaldayiin
ah iyo kuwa wax sheega. Boqorkiina waa la
hadlay raggii xigmadda lahaa ee Baabuloon oo ku
yidhi, Ku alla kii fartan akhriya, oo fasirkeeda ii
caddeeya, waxaa loo gelinayaa dhar guduudan,
qoortana waxaa loo sudhayaa silsilad dahab ah,
oo wuxuu noqon doonaa taliyaha saddexaad oo
boqortooyada.
8 Markaasaa waxaa soo galay boqorka raggi-
isii xigmadda lahaa oo dhan, laakiin fartii way
akhriyi kari waayeen, boqorkiina fasirkii way
u caddayn kari waayeen. 9 Markaasaa Boqor
Beelshaasar aad iyo aad u argaggaxay, wejigiisi-
ina waa beddelmay, saraakiishiisiina way wel-
weleen.
10 Markaasaa boqorka iyo saraakiishiisii
hadalkoodii aawadiis ayaa boqoraddii u soo
gashay gurigii diyaafadda; kolkaasay boqoraddii
hadashay oo tidhi, Boqorow, weligaaba noolow;
fikirradaadu yay kaa argaggixin, wejigaaguna
yuusan beddelmin. 11 Nin ruuxii ilaahyada
quduuska ahu ku jiro ayaa boqortooyadaada
jooga, oo jeerkii aabbahaa ayaa waxaa laga
helay nuur iyo waxgarasho iyo xigmad u eg

xigmaddii ilaahyada; oo Boqor Nebukadnesar
oo ahaa aabbahaa, boqorow, wuxuu isaga ka
dhigay madaxdii saaxiriinta, iyo xiddigiyayaasha,
iyo kuwa reer Kaldayiin ah, iyo kuwa wax
sheega; 12 maxaa yeelay, waxaa laga helay ruux
aad u wanaagsan, iyo aqoon, iyo waxgarasho,
riyooyinkana wuu fasiri jiray, waxa daahanna
wuu muujin jiray, shakigana wuu saari jiray,
oo kaasu waa Daanyeel, kii boqorku u bixiyey
Beelteshaasar. Haddaba Daanyeel ha loo yeedho,
oo isna fasirka wuu caddayn doonaa.

13 Markaasaa Daanyeel la soo hor taagay bo-
qorka. Boqorkiina waa la hadlay oo Daanyeel ku
yidhi, Ma waxaad tahay Daanyeelkii ka mid ahaa
kuwii Yahuudah laga soo dhacay, oo boqorkii
aabbahay ahaa Yahuudah ka keenay? 14 Waxaa
la iiga kaa sheegay inuu ruuxa ilaahyadu kugu
jiro, oo lagaa dhex helay nuur iyo waxgarasho iyo
xigmad aad iyo aad u wanaagsan. 15 Haddaba
raggii xigmadda lahaa iyo xiddigiyayaashii baa
lay soo hor taagay inay fartan akhriyaan, oo ay ii
caddeeyaan fasirkeeda, laakiin way kari waayeen
inay ii caddeeyaan waxaas fasirkiisa. 16 Laakiinse
waxaa la iiga kaa sheegay inaad wax fasiri kartid,
shakigana saari kartid; haddaba haddaad farta
akhriyi kartid oo aad fasirkeeda caddayn kartid,
waxaa lagu xidhi doonaa dhar guduudan, waxaad
qoortana ku qabi doontaa silsilad dahab ah, oo
waxaad noqon doontaa taliyaha saddexaad oo
boqortooyada.

17 Markaasaa Daanyeel jawaabay oo yidhi is-
agoo boqorkii hor taagan, Boqorow, hadiyada-
haaga iska hayso, abaalgudyadaadana ku kale sii;

habase yeeshee farta waan kuu akhriyi doonaa, fasirkana waan kuu caddayn doonaa.

18 Boqorow, Ilaaha ugu Sarreeyaa wuxuu aabbahaa Nebukadnesar siiyey boqortooyada, iyo weynaan, iyo ammaan, iyo derejo,
19 oo weynaantii uu siiyey aawadeed ayay dadyowgii iyo quruumihii iyo kuwii kala afka ahaa oo dhammu la gariireen oo ka cabsadeen. Kuu doonayay wuu dilay, kuu doonayayna wuu reebay; oo kuu doonayay wuu sarraysiiyey, kuu doonayayna wuu hoosaysiiyey.
20 Laakiinse markuu dhulka kor isaga qaaday oo ruuxiisii kibir la qallafsanaaday ayaa carshigii boqornimadiisa laga dejiyey, ammaantiisiina waa laga qaaday.
21 Markaasaa binu-aadmiga laga eryay, qalbigiisiina waxaa laga dhigay sida kan dugaagga, wuxuuna la joogay dameeraha duurka, oo wuxuu doogga u daaqay sida dibida, jidhkiisana waxaa qoyay dharab samada ka soo dhacay ilaa uu ka ogaaday in Ilaaha ugu Sarreeyaa u taliyo boqortooyada dadka, oo uu madax uga dhigo ku alla kii uu doonayo.

22 Beelshaasarow, adigoo wiilkiisii ah, ma aadan is-hoosaysiin in kastoo aad waxyaalahan oo dhan ogayd;
23 laakiinse waad iska sarraysiisay Sayidka samada; oo waxaa lagu hor keenay weelashii gurigiisa, markaasaa adiga iyo saraakiishaada, iyo naagahaaga, iyo naagahaaga addoommaha ahu aad khamri ku cabteen; oo waxaad ammaantay ilaahyada lacagta iyo dahabka ah, iyo kuwa naxaasta, iyo birta, iyo qoryaha, iyo dhagaxa ah, oo aan waxba arkin, waxna maqlin, waxna ogayn: oo Ilaaha neeftaadu

gacantiisa ku jirto, oo jidadkaaga oo dhan lehna
ma aadan ammaanin; 24 dabadeed gacanta isaga
xaggiisaa laga soo diray, oo waxay qortay fartan.
25 Oo waa tan fartii la qoray, MENE, MENE,
TEQEL, UUFARSIIN.
26 Waa kan waxaas fasirkiisii: MENE: Waxay
ka dhigan tahay, Ilaah waa tiriyey boqortooy-
adaada, wuuna dhammeeyey. 27 TEQELna waxaa
weeye, Kafadaha waa lagugu miisaamay oo wax
baa kaa dhinnaaday. 28 FERESna waxaa weeye,
Boqortooyadaadii waa la qaybiyey, oo waxaa la
siiyey reer Maaday iyo reer Faaris. 29 Markaasaa
Beelshaasar amar bixiyey, oo waxay Daanyeel
u xidheen dhar guduudan, qoortana waxaa loo
geliyey silsilad dahab ah, markaasaa la naadiyey
inuu noqonayo taliyaha saddexaad oo boqortooy-
ada. 30 Habeenkaasaa la dilay Beelshaasar bo-
qorkii reer Kaldayiin. 31 Oo Daariyus oo ahaa
reer Maaday oo laba iyo lixdan jir ahaa, ayaa
boqortooyadii qabsaday.

6

Daanyeel Oo Ku Jiray Bohoshii Libaaxyada

1 Daariyus waxaa la wanaagsanaa inuu
boqortooyadiisa u yeelo boqol iyo labaatan amiir,
oo boqortooyada oo dhan wada gaadha; 2 oo
wuxuu iyagii ka sara mariyey saddex taliye, oo
Daanyeel ka mid ahaa; inay amiirradu iyaga
la xisaabtamaan, oo aan boqorka khasaare
ku dhicin. 3 Markaasaa Daanyeel laga soocay
taliyayaashii iyo amiirradii, maxaa yeelay,
waxaa isaga ku jiray ruux aad u wanaagsan;

boqorkiina wuxuu ku fikiray inuu talada
boqortooyada oo dhan u dhiibo. 4 Markaasaa
taliyayaashii iyo amiirradii waxay doondooneen
sabab ay Daanyeel ku dacweeyaan oo xagga
boqortooyada ku saabsan; laakiinse way
waayeen sabab iyo xumaan toona; maxaa yeelay,
isagu wuxuu ahaa aamin, oo qalad iyo xumaan
toona lagama helin. 5 Markaasay nimankaasu
waxay isku yidhaahdeen, Sabab ku heli mayno
Daanyeelkan, haddaynan ku helin xagga sharciga
ku saabsan Ilaahiisa. 6 Markaasaa taliyayaashii
iyo amiirradii la shireen boqorkii, oo waxay
ku yidhaahdeen, Boqor Daariyusow, weligaaba
noolow. 7 Madaxweynayaashii boqortooyada
oo dhan, iyo taliyayaashii, iyo amiirradii, iyo
waaniyayaashii, iyo saraakiishii, waxay ku
tashadeen inay dhisaan qaynuun boqornimo
iyo amar leh, Ku alla kii intii soddon maalmood
ah wax weyddiista ilaah kale ama nin, adiga
mooyaane, Boqorow, waa in lagu rido bohosha
libaaxyada. 8 Haddaba, Boqorow, amarka dhis,
oo qorniinka saxeex si uusan u beddelmin, sida
sharciga reer Maaday iyo reer Faaris uusan u
beddelmin oo kale. 9 Sidaas daraaddeed Boqor
Daariyus waa saxeexay qorniinkii iyo amarkii.
10 Daanyeelna markuu ogaaday in qorniinkii
la saxeexay ayuu gurigiisii galay, haddaba
daaqadihii qolkiisa oo xagga Yeruusaalem u
jeeday way furnaayeen, oo saddex jeer buu
maalintiiba jilbo joogsan jiray oo tukan jiray,
oo Ilaahiis ku mahadnaqi jiray, siduu hore
u yeeli jiray. 11 Markaasay nimankii isu soo
shireen, oo waxay heleen Daanyeel oo wax

weyddiisanaya oo baryaya Ilaahiis. 12 Markaasay
u soo dhowaadeen, oo waxay boqorka hortiisii
kaga hadlen wax ku saabsan amarkii boqorka,
oo waxay yidhaahdeen, Miyaadan saxeexin amar
leh, Ku alla kii, intii soddon maalmood ah, wax
weyddiista ilaah kale ama nin, adiga mooyaane,
waa in lagu rido bohosha libaaxyada? Boqorkiina
waa u jawaabay oo ku yidhi, Taasu waa run,
sida sharciga reer Maaday iyo reer Faaris ku
qoran oo aan beddelmi karin. 13 Markaasay
jawaabeen oo waxay boqorkii hortiisa ka
yidhaahdeen, Boqorow, Daanyeelkii ka mid
ahaa kuwii Yahuudah laga soo dhacay, dan
kama leh adiga iyo amarkii aad saxeexday
toona, laakiinse saddex jeer buu maalin walba
Ilaahiisa wax weyddiistaa. 14 Markaasaa
boqorkii markuu hadalkaas maqlay ayuu aad
uga xumaaday, oo isku dayay inuu Daanyeel
samatabbixiyo; oo ilaa qorraxdu ka dhacday
ayuu hawshoonayay inuu isaga badbaadiyo.
15 Markaasay nimankii giddigood boqorkii ku
soo shireen, oo waxay boqorkii ku yidhaahdeen,
Bal ogow, Boqorow, inay sharci reer Maaday iyo
reer Faaris tahay inaan la beddelin qaynuun
ama amar uu boqorku dhiso. 16 Markaasaa
boqorkii amray, oo Daanyeel waa la soo kexeeyey
oo lagu dhex tuuray bohoshii libaaxyada.
Boqorkiina waa la hadlay Daanyeel, oo ku yidhi,
Ilaahaaga aad had iyo goorba u adeegto ayaa
ku samatabbixin doona. 17 Markaasaa dhagax
la keenay, oo bohoshii afkeedii la saaray; oo
boqorkii baa ku shaabadeeyey shaabaddiisii,
iyo shaabaddii saraakiishiisa, inaan waxba laga

beddelin xaaladda Daanyeel.
18 Dabadeedna boqorkii baa gurigiisii tegey, oo habeenkaas wuu soomanaa: alaabtii muusikadana looma keenin, hurdadiina waa ka duushay.
19 Boqorkii intuu aroor hore kacay ayuu degdeg u tegey bohoshii libaaxyada.
20 Oo markuu u soo dhowaaday bohoshii Daanyeel ku jiray ayuu si weyn u ooyay; markaasa boqorkii hadlay oo Daanyeel ku yidhi, Daanyeelow, Ilaaha nool midiidinkiisow, Ilaahaaga aad had iyo goor u adeegtaa ma awoodi karaa inuu libaaxyada kaa samatabbixiyo?
21 Markaasaa Daanyeel boqorkii ku yidhi, Boqorow, weligaaba noolow.
22 Ilaahay malaa'igtiisii buu soo diray, oo waxay xidhay libaaxyada afkoodii, oo waxba ima ay yeelin; waayo, wuxuu arkay inaanan xaq qabin; xaggaagana, Boqorow, waxba kuma aanan yeelin.
23 Dabadeedna boqorkii aad iyo aad buu u farxay, oo wuxuu ku amray in Daanyeel bohosha laga soo bixiyo. Sidaasaana Daanyeel bohoshii looga soo bixiyey, korkiisiina innaba waxyeello lagama helin, maxaa yeelay, Ilaahiis buu isku halleeyey.
24 Dabadeedna boqorkii baa amar bixiyey oo waxaa la keenay nimankii Daanyeel dacweeyey, oo bohoshii libaaxyada ayaa lagu dhex tuuray, iyagii iyo carruurtoodii iyo naagahoodiiba; markaasaa libaaxyadii qabsadeen intayan bohoshii salkeeda soo gaadhin, lafahoodii oo dhanna way burbursadeen.

25 Markaasaa boqorkii Daariyus warqado u qoray dadyowgii, iyo quruumihii, iyo kuwii kala afka ahaa oo dhan, oo dhulka oo dhan degganaa;

oo wuxuu ku yidhi, Nabadu ha idinku badato.
26 Waxaan amar ku bixinayaa in dadka dowladni-
mada boqortooyadayda oo dhan ay ku hor gari-
iraan oo ka cabsadaan Ilaaha Daanyeel; waayo,
isagu waa Ilaaha nool, oo weligiis jiraya, boqor-
tooyadiisuna waa mid aan la baabbi'in karayn,
dowladnimadiisuna way jiri doontaa ilaa ugu-
dambaysta. 27 Isagu wax waa samatabbixiyaa
oo badbaadiyaa, samada iyo dhulkana wuxuu
ku sameeyaa calaamado iyo yaabab, waana kii
Daanyeel ka samatabbixiyey xooggii libaaxyada.
28 Sidaasuu Daanyeelkanu ugu barwaaqoobay
boqornimadii Daariyus, iyo boqornimadii Ku-
uroskii reer Faaris.

7

Riyadii Daanyeel Ee Afarta Bahal

1 Sannaddii kowaad oo boqorkii Baabuloon
oo ahaa Beelshaasar, ayaa Daanyeel riyooday,
waxna waa la tusay isagoo sariirtiisa ku ji-
ifa; markaasuu riyadii qoray, waxyaalihii dham-
maantoodna wuu sheegay. 2 Daanyeel wuu had-
lay oo yidhi, Waxaan riyadaydii habeennimo ku
arkay afartii dabaylood oo samada, oo badda
weyn ku soo dhacaysa. 3 Oo waxaa baddii ka
soo baxay afar bahal oo waaweyn, ee midba kan
kale ka duwan yahay. 4 Midkii kowaad wuxuu u
ekaa libaax, baalal gorgorna wuu lahaa, oo waan
fiirinayay ilaa baalashiisii laga rifay, oo dhulka
kor baa looga qaaday, oo waxaa lagu taagay laba
lugood sidii nin oo kale, nin qalbigiisna waa la
siiyey. 5 Oo bal eeg, bahal kale oo labaad oo orso u
ekaa, oo dhinac keliya ayuu ku taagnaa, oo saddex

feedhood baa afka ugu jiray ilkihiisa dhexdood:
oo waxaa lagu yidhi, War kac, oo dad badan cun.
6 Dabadeedna waxaan arkay mid kale oo shabeel
u eg, oo dhabarka ku leh afar baal oo haadeed, ba-
halku wuxuu kaloo lahaa afar madax; oo waxaa la
siiyey dowladnimo. 7 Dabadeedna waxaan riyadii
habeennimada ku arkay bahalkii afraad, oo ahaa
mid laga cabsado oo xoog badan, aad buuna u
darnaa; oo wuxuu lahaa ilko waaweyn oo bir ah;
wax buuna cunay oo burburiyey, intii hadhayna
wuu ku tuntay; oo wuu ka wada duwanaa bahal-
ladii kale oo ka horreeyey isaga; oo wuxuu lahaa
toban gees. 8 Waxaan ka fiirsaday geesihii, oo bal
eeg, waxaa dhexdoodii ka soo baxay gees kale oo
yar; markaasaa hortiisa waxaa ka ruqay saddex
gees oo kuwii hore ka mid ah, geeskaas waxaa
ku yiil indho u eg indho dad, iyo af ku hadlaya
waxyaalo waaweyn. 9 Waxaan fiirinayay ilaa
carshiyo meel la dhigay, oo waxaa ku fadhiistay
mid da' weyn; oo dharkiisu wuxuu u caddaa sida
barafka cad, timaha madaxiisuna waxay u ekaay-
een sida suuf saafi ah, carshigiisu wuxuu ahaa
olol dab ah, giringirihiisuna waxay ahaayeen dab
wax gubaya. 10 Oo waxaa hortiisa ka soo dareeray
oo ka soo baxay durdur dab ah; oo waxaa u
adeegayay kumaan kun iyo kumaan kun, horti-
isana waxaa taagnaa toban kun oo min toban kun
ah; oo xukunkiina waa la dhigay, kitaabbadiina
waa la furay. 11 Wakhtigaas aad baan u fiiriyey,
codkii hadallada waaweynaa oo geesku ku hadlay
aawadiis; oo waxaan fiirinayay ilaa bahalkii la
dilay, bakhtigiisiina waa la baabbi'iyey, oo waxaa
loo dhiibay si dab loogu gubo. 12 Oo bahalladii

kale ee hadhayna dowladnimadoodii waa laga
qaaday, cimrigoodiise waa la dheereeyey ilaa waa
iyo wakhti. 13 Riyadii habeennimada waxaan ku
arkay mid u eg wiilkii aadan aha oo ku yimid
daruuraha samada, oo wuxuu u yimid, kii da'da
weynaa, oo waa loo soo dhoweeyey oo hortiisaa
la soo taagay. 14 Oo waxaa la siiyey dowladnimo
iyo ammaan iyo boqortooyo, inay dadyowga, iyo
quruumaha, iyo kuwa kala afka ahu u wada
adeegaan. Dowladnimadiisu waa dowladnimo
weligeed jiraysa, oo aan dhammaanayn, boqor-
tooyadiisuna waa mid aan la baabbi'in doonin.

Fasiriddii Riyadii

15 Anigan Daanyeel ahna, ruuxaygu jidhkayguu
ku murugaysnaa oo waxyaalihii lay tusayna,
way iga argaggixiyeen. 16 Oo waxaan ku soo
dhowaaday kuwii meeshaas taagnaa midkood, oo
waxaan weyddiiyey runta ku saabsan waxyaala-
han oo dhan. Markaasuu ii sheegay oo ii
caddeeyey waxyaalahaas fasirkoodii oo dhan.
17 Afartan bahal oo waaweynaa waa afar bo-
qor, oo dunida ka kici doona. 18 Laakiinse Ka
ugu Sarreeya quduusiintiisa ayaa boqortooyada
qaadan doonta, oo waxay yeelan doonaan boqor-
tooyada weligood iyo xataa weligood iyo weli-
goodba. 19 Dabadeedna waxaan jeclaaday inaan
ogaado runtii ku saabsanayd bahalkii afraad, oo
ka duwanaa dhammaantood, oo aad iyo aad cab-
sida u lahaa, oo ilkihiisu birta ahaayeen, oo cid-
diyahiisuna naxaasta ahaayeen; oo wax cunayay,
oo waxna burbursanayay, intii hadhayna ku tu-
manayay, 20 iyo tobankii gees oo madaxiisa ku yiil,

iyo geeskii kale oo soo baxay oo hortiisa ay sad-
dexdu ka dhaceen, kaasu waa geeskii indhaha la-
haa, iyo afka waxyaalaha waaweyn ku hadlayay,
oo araggiisu kuwa kale ka xoog badnaa. 21 Waan
fiiriyey, oo isla geeskaas ayaa quduusiinta la diri-
ray; wuuna ka adkaaday; 22 ilaa uu kii da'da
weynaa yimid, oo xukunkii la siiyey quduusiintii
Ka ugu Sarreeya, oo uu yimid wakhtigii ay qudu-
usiintu yeelan lahayd boqortooyada. 23 Sidan
buu yidhi, Bahalka afraad wuxuu ahaan doonaa
boqortooyo afraad o dunida ka kici doonta, taasu
waa ka duwanaan doontaa boqortooyooyinka
kale oo dhan, oo waxay cuni doontaa dunida
oo dhan, wayna ku tuman doontaa, oo bur-
burin doontaa. 24 Tobanka gees xaggoodana,
waxaa boqortooyadaas ka kici doona toban bo-
qor, dabadeedna mid kalaa kici doona iyaga ka
dib, oo isagu waa ka duwanaan doonaa kuwii
hore, oo saddex boqor buu dejin doonaa. 25 Oo
hadal ka gees ah Ka ugu Sarreeya ayuu ku hadli
doonaa, wuxuuna aad u dhibi doonaa qudu-
usiinta Ka ugu Sarreeya, oo wuxuu ku fikiri
doonaa inuu beddelo wakhtiyada iyo sharciga,
oo gacantiisaana loo gelin doonaa ilaa wakhti
iyo wakhtiyo iyo wakhti badhkiis. 26 Laakiinse
xukunku wuu ahaan doonaa, oo waxaa laga qaadi
doonaa dowladnimadiisa, si loo dhammeeyo oo
loo baabbi'iyo ilaa ugudambaysta. 27 Markaasaa
boqortooyada iyo dowladnimada, iyo weynaanta
boqortooyooyinka samada ka hooseeya oo dhan,
waxaa la siin doonaa dadka quduusiinta Ka
ugu Sarreeya. Boqortooyadiisu waa boqortooyo

weligeed jiraysa, oo dowladaha oo dhammuna
isagay u adeegi doonaan oo addeeci doonaan.
28 Waa kan xaalka dabaadigiisii. Aniga Daanyeel
ah, fikirradaydu aad bay iiga argaggixiyeen, weji-
gaygiina waa beddelmay, laakiinse qalbigaygaan
ku hayay.

8

Daanyeel Oo Ku Riyooday Wan Iyo Orgi

1 Sannaddii saddexaad oo boqornimadii Boqor
Beelshaasar ayaa riyo ii muuqatay anigan Daany-
eel ah, taasuna way ka dambaysay tii markii hore
ii muuqatay. 2 Oo wax baan riyadii ku arkay,
oo haddaba saas bay ahayd in markaan riyada
arkay aan joogay daartii weynayd oo ku tiil Shu-
ushan oo ku jirtay gobolka Ceelaam; oo riyadii
baan haddana arkay oo waxaan ag joogay Webi
Uulay. 3 Markaasaan indhahaygii kor u qaaday,
oo waxaan arkay wan laba gees leh oo webiga
hortiisa taagan; oo labada geesna way dheerd-
heeraayeen, laakiinse mid baa ka dheeraa midka
kale; oo kii dheeraa baa markii dambe soo baxay.
4 Oo waxaan arkay wankii oo wax u riixaya xagga
galbeed iyo xagga woqooyi, iyo xagga koonfureed,
oo bahalna ma hor istaagi karin, mana jirin mid
gacantiisa wax ka bixin karay; laakiinse siduu
doonayay ayuu yeeli jiray, wuuna isweyneeyey.
5 Oo intii aan ka fiirsanayay ayaa waxaa gal-
beed ka yimid orgi, wuxuuna kor maray dhulka
dushiisa oo dhan, dhulkana ma uusan taaban:
orgiguna wuxuu labada indhood dhexdooda ku
lahaa gees weyn. 6 Oo wuxuu u yimid wankii

labada gees lahaa oo aan arkay, isagoo webiga
hortiisa taagan, kolkaasuu ku orday isagoo aad
u cadhaysan. 7 Oo waxaan arkay isagoo wankii
u soo dhowaaday, aad buuna ugu xanaaqay, oo
wankii buu hardiyey, labadiisii geesna wuu ka
jebiyey. Wankiina ma lahayn xoog uu iskaga
celiyo, laakiinse dhulkuu ku tuuray, wuuna ku
tuntay, mana jirin mid wanka orgiga ka samatab-
bixin karaa. 8 Markaasaa orgigii aad iyo aad isu
weyneeyey, oo markuu aad xoog u yeeshay ayaa
geeskii weynaa ka jabay; markaasaa beddelkiisii
waxaa u soo baxay afar gees oo waaweyn oo u
jeeday samada afarteeda jaho. 9 Markaasaa mid-
kood waxaa ka soo baxay gees yar oo aad ugu
weynaaday xagga koonfureed iyo xagga bari, iyo
xagga waddankii quruxda lahaa. 10 Oo xataa wuu
ka xoog weynaaday ciidanka samada, markaasuu
ciidankii qaarkiis iyo xiddigihii qaarkood dhulka
ku soo tuuray, wuuna ku tuntay. 11 Oo weliba
wuu ka sii xoog weynaaday amiirkii ciidanka, oo
wuxuu ka qaaday qurbaankii la gubanayay oo
joogtada ahaa, oo meeshiisii quduuska ahaydna
hoos baa loo tuuray. 12 Markaasaa ciidankii
iyo qurbaankii joogtada ahaaba isagii la siiyey,
waxaana loo siiyey xadgudub, markaasuu run-
tii dhulka ku soo tuuray, wuxuu sameeyey ayu-
una ku barwaaqoobay. 13 Dabadeedna waxaan
maqlay mid quduus ah oo hadlaya, markaasaa
mid kale oo quduus ahu wuxuu ku yidhi kii had-
lay, Ilaa goormay ahaan doontaa riyada ku saab-
san qurbaanka joogtada ah, iyo xadgudubka wax
baabbi'iya, si meesha quduuska ah iyo ciidankaba
loogu tunto? 14 Markaasuu igu yidhi, Ilaa laba kun

iyo saddex boqol oo fiid iyo subax, dabadeedna
meesha quduuska ah waa la nadiifin doonaa.

Fasiriddii Riyada

15 Oo markaan anigoo Daanyeel ah arkay
riyadii ayaan doondoonay inaan garto, oo bal
eeg, waxaa i soo hor istaagay wax nin u eg.
16 Oo nin codkiis ayaan ka dhex maqlay Webi
Uulay wuuna dhawaaqay, oo yidhi, Jibriilow,
ninkan riyada garansii. 17 Sidaas daraaddeed
ayuu u soo dhowaaday meeshii aan taagnaa,
oo markuu yimid waan baqay, wejigaanna
u dhacay, laakiinse wuxuu igu yidhi, Wiilka
Aadamow, garo, waayo, riyada waxaa leh
wakhtiga ugudambaysta. 18 Oo intuu ila hadlayay
ayaan hurdo aad u weyn la dhacay anigoo
wejiga dhulka ku hayo, laakiinse isagii baa i
taabtay oo i sara joojiyey. 19 Oo wuxuu igu yidhi,
Bal eeg, waxaan ku ogeysiinayaa waxa ahaan
doona wakhtiga ugu dambaysta ee cadhada,
waayo, waxaa leh wakhtiga la ballamay ee ugu
dambaysta ah. 20 Wankii aad aragtay oo labada
gees lahaa waa labada boqor ee dalka Maaday
iyo dalka Faaris. 21 Orgigiina waa boqorka
dalka Gariigta, oo geeskii weynaa oo labadiisa
indhood dhexdooda ku yiilna waa boqorka
kowaad. 22 Oo midkii ka jabay meeshii afartu
soo istaagtay, quruuntaas waxaa ka soo bixi
doonta afar boqortooyo, laakiinse xooggiisa
ma yeelan doonaan. 23 Marka ugu dambaysta
boqortooyadooda, ee uu dembilayaasha
wakhtigoodu buuxsamo waxaa kici doona boqor
wejigiisa laga cabsado, oo garanaya waxyaalaha

daahan. 24 Oo xooggiisuna wuu weynaan doonaa,
laakiinse ma aha xagga isaga xooggiisa, oo aad
buu si yaab leh wax u baabbi'in doonaa, wuuna
ku barwaaqoobi doonaa wuxuu sameeyo, oo
wuxuu baabbi'in doonaa kuwa xoogga badan
iyo dadka quduuska ah. 25 Oo siyaasaddiisa
ayuu khiyaanada gacantiisa kaga guulaysan
doonaa; markaasuu xagga qalbiga iska weynayn
doonaa, oo kuwo badan oo nabadgelyaysan ayuu
baabbi'in doonaa. Wuxuu kaloo is-hor taagi
doonaa Amiirka amiirrada; laakiinse waa la
jejebin doonaa isagoo aan gacan la saarin. 26 Oo
riyadii fiidadka iyo subaxyada ee laguu sheegay
waa run, laakiinse adigu riyada xidh, waayo,
waxaa iska leh maalmo badan oo iman doona.
27 Markaasaan anigoo Daanyeel ahu suuxay,
dhawr maalmoodna waan bukay, dabadeedna
waan kacay, oo shuqulkii boqorka qabtay: oo
riyadii waan la yaabay, laakiinse ciduna ma
garan.

9

Baryadii Daanyeel

1 Sannaddii kowaad oo Daariyus kii ahaa ina
Ahashwerus oo reer Maaday, oo boqorka looga
dhigay boqortooyadii reer Kaldayiin, 2 sannaddii
kowaad oo boqornimadiisa ayaan anigoo Daany-
eel ahu kitaabbadii ka gartay intay ahaayeen
sannadihii Ilaah kala hadlay Nebi Yeremyaah,
oo ku saabsanaa wakhtiga la dhammaystirayo
baabbi'inta wax la baabbi'inayo Yeruusaalem,
waxayna ahaayeen toddobaatan sannadood. 3 Oo
waxaan wejigayga u jeediyey Sayidka Ilaah ah

inaan ku doondoono tukasho iyo baryootan,
anoo sooman, oo joonyado guntan, oo dambas
ku fadhiya. 4 Oo Rabbiga ah Ilaahayga ayaan
baryay, oo wax baan u qirtay, oo aan idhi, Sayi-
dow, waxaad tahay Ilaaha weyn oo laga cab-
sado, oo axdi xajiya, oo u naxariista kuwa is-
aga jecel oo amarradiisa dhawra; 5 waannu dem-
baabnay, oo wax baannu si qalloocan u samay-
nay, oo shar baannu falnay, oo waannu caasiy-
ownay, oo xataa waannu ka baydhnay amar-
radaadii iyo xukummadaadii, 6 oo ma aannu dhe-
gaysan nebiyadii addoommadaada ahaa, oo ma-
gacaaga kula hadlay boqorradayada iyo amiir-
radayada, iyo awowayaashayo, iyo dadka wad-
danka deggan oo dhan. 7 Sayidow, xaqnimada
adigaa iska leh, laakiinse annagu waxaannu leen-
nahay qasnaan iyo ceeb sida maanta annagoo
ah dadka reer Yahuudah, iyo kuwa ku dhaqma
Yeruusaalem, iyo reer binu Israa'iil oo dhan, iyo
kuwa dhow iyo kuwa fog oo aad dalalka kale
u kaxaysay xadgudubkii ay kugu xadgudbeen
aawadiis. 8 Sayidow, waxaannu leennahay qas-
naan iyo ceeb, annaga iyo boqorradayada iyo
amiirradayada, iyo awowayaashayaba, maxaa
yeelay, waannu kugu dembaabnay. 9 Sayidka
Ilaahayaga ahu wuxuu leeyahay naxariis iyo
dembidhaaf, waayo, waannu ku caasiyownay;
10 mana aannu addeecin codkii Rabbiga Ilaa-
hayaga ah, iyo inaannu ku soconno sharciyadi-
isa ay na hor dhigeen nebiyadii ahaa addoom-
madiisa. 11 Haah, reer binu Israa'iil oo dhammu
sharcigaagii way ku xadgudbeen, oo xataa way
ka baydheen, si aanay u addeecin codkaaga,

sidaas daraaddeed ayaa cadhada lanoogu riday,
iyo weliba dhaarta ku qoran sharciga Muuse,
oo ahaa addoonkii Ilaah; waayo, waannu kugu
dembaabnay. 12 Hadalladiisii uu kaga hadlay an-
naga iyo xaakinnadayada na xukumi jiray wuxuu
ku adkeeyey xumaan weyn oo uu nagu soo de-
jiyey; waayo, samada hoosteeda oo dhan laguma
samayn waxa Yeruusaalem lagu sameeyey oo
kale. 13 Sida ku qoran sharciga Muuse, xu-
maantan oo dhammu annagay nagu dhacday,
welise Rabbiga Ilaahayaga ah raallinimo kama
aannu baryin, si aannu uga soo jeesanno dem-
biyadayada, oo aannu runtaada uga fikirno.
14 Haddaba sidaas daraaddeed baa Rabbigu xu-
maanta u fiiriyey, oo uu noogu soo dejiyey, waayo,
Ilaaha Rabbigayaga ahu wax alla wuxuu sameeyo
oo dhan waa ku xaq, oo annana ma aannu ad-
deecin codkiisii. 15 Haddaba Ilaahayaga ahow,
oo dadkiisa gacanta xoogga leh Masar kaga soo
bixiyayow, oo maanta ammaan isu soo jiidayow,
waannu dembaabnay, oo wax shar ah baannu
falnay. 16 Sayidow, waan ku baryayaaye xaqni-
madaada oo dhan aawadeed, Dhirifkaaga iyo cad-
hadaaduba ha ka leexdeen magaaladaada Yeru-
usaalem, oo ah buurtaada quduuska ah; waayo,
dembiyadayada iyo xumaantii awowayaashayo
aawadood ayaa Yeruusaalem iyo dadkaagiiba
kuwo ceebaysan ugu noqdeen inta nagu wa-
reegsan oo dhan. 17 Haddaba Ilaahayow, bal
maqal tukashadayda iyo baryadayda anoo ah ad-
doonkaaga, oo aawadaa, Sayidow, uga dhig in we-
jigaagu ka hor iftiimo meeshaada quduuskaa oo
kharribantay. 18 Ilaahayow, dhegahaaga soo jeedi

oo i maqal; oo indhahaaga kala qaad, oo bal arag
baabba'ayaga, iyo magaaladii magacaaga loogu
yeedhayba, waayo, annagu kugu baryi mayno
xaqnimo aannu leennahay, laakiinse naxariis-
taada ayaannu kugu baryaynaa. 19 Sayidow, na
maqal; Sayidow, na cafi; Sayidow, na dhegayso oo
yeel; ha raagin; aawadaa baan kugu baryaynaa
Ilaahayow, maxaa yeelay magaaladaada iyo dad-
kaagaba waxaa loogu yeedhay magacaaga.

Toddobaatan Toddobaad

20 Oo intii aan hadlayay, oo aan tukanayay, oo
aan dembigayga iyo dembigii dadkayga reer binu
Israa'iil qiranayay, oo aan Rabbiga Ilaahayga ah u
baryayay buurta quduuska ah oo Ilaahay, 21 intii
aan ducaysanayay ayaa ninkii Jibriil ahaa, oo aan
markii hore riyada ku arkay, degdeg iigu soo
duulay, wakhtigii qurbaankii fiidkii la bixiyey,
oo i taabtay. 22 Markaasuu wax i baray, oo ila
hadlay, oo wuxuu igu yidhi, Daanyeelow, haatan
waxaan u soo baxay inaan kaa dhigo mid wax aad
u yaqaan. 23 Markaad baryootankaagii bilowday
ayaa amarku soo baxay, oo waxaan u imid inaan
kuu sheego; waayo, aad baa laguu jecel yahay,
haddaba sidaas daraaddeed xaalka ka fiirso, oo
riyada garo. 24 Toddobaatan toddobaad baa loo
qabtay dadkaaga iyo magaaladaada quduuska ah,
in xadgudubka la joojiyo, oo dembiyada la dham-
meeyo, oo xumaanta laga heshiiyo, oo la keeno
xaqnimo weligeed ah, iyo in la shaabadeeyo
waxyaalo lays tuso iyo waxyaalo la sii sheego,
iyo in la subko kan ugu quduusan. 25 Haddaba
ogow oo garo in tan iyo markii amarku soo baxay

in Yeruusaalem la soo celiyo oo la dhiso ilaa
uu yimaado Kan subkan oo ah amiirka waxaa
ahaan doona toddoba toddobaad, iyo laba iyo
lixdan toddobaad; haddana wakhtiyada cidhiid-
higa ah waa la dhisi doonaa oo waxaa loo yeeli
doonaa jidad iyo derbi. 26 Oo laba iyo lixdanka
toddobaad dabadood ayaa Kan subkan la gooyn
doonaa waxbana ma haysan doono, oo dadka
amiirka iman doona ayaa baabbi'in doona maga-
alada iyo meesha quduuska ah oo dhammaadki-
isuna wuxuu ahaan doona mid daad leh, oo xataa
ilaa ugu dambaysta waxaa jiri doona dagaal;
baabba'na waa la goostay. 27 Oo toddobaad ayuu
kuwo badan axdi kula dhigan doonaa: markaa-
suu toddobaadka badhtankiisa joojin doonaa al-
labariga iyo qurbaankaba; oo dushiisa waxaa ku
iman doona mid wax baabbi'iya ilaa dhammaad-
kii la goostay lagu dejiyo kan wax baabbi'iya.

10

Daanyeel Oo Ku Riyooday Wax Qof U Eg

1 Sannaddii saddexaad oo boqorkii Faaris oo
Kuuros ahaa ayaa wax loo muujiyey Daanyeel,
oo magiciisa la odhan jiray Beelteshaasar; wax-
aasuna run buu ahaa, oo weliba dagaal weyn
buu ahaa xaalkii wuu gartay, garashuuna u lahaa
wixii la tusay. 2 Waayahaas anigan Daanyeel ahu
saddex toddobaad oo dhan ayaan barooranayay.
3 Cunto wanaagsan ma aan cunin, hilib iyo kham-
rina afkayga ma gelin, mana subkan marnaba
ilaa ay saddexdii toddobaad dhammaadeen. 4 Oo
bishii kowaad maalinteedii afar iyo labaatanaad,

anoo taagan webiga weyn oo Xiddeqel ah agtiisa,
5 ayaan indhahayga kor u qaaday, oo wax fiiriyey,
markaasaan arkay nin dhar wanaagsan qaba, oo
dahab saafi ah oo Uufaas laga keenayaa dhexda
ugu xidhan yahay; 6 jidhkiisuna wuxuu u ekaa
berullos, wejigiisuna wuxuu u ekaa hillaac, ind-
hihiisuna waxay u ekaayeen laambado dab ah,
gacmihiisa iyo cagihiisuna waxay midabka uga
ekaayeen naxaas la safeeyey, codkiisuna wuxuu
u ekaa dad faro badan buuqood. 7 Oo anigaan
Daanyeel ah oo keliya ayaa wixii lay tusay arkay,
waayo, nimankii ila socday ma ay arkin wixii lay
tusay, maxaa yeelay, aad bay u gariireen, wayna
carareen si ay u dhuuntaan. 8 Oo sidaasaa keligay
layga tegey, oo waxaan arkay waxan weyn ee
lay tusay, oo xoogna iguma hadhin, quruxday-
diina waxay u rogmatay qudhun, markaasaan
xoog iska waayay. 9 Oo codkiisiina waan maqlay,
oo markaan maqlay codkiisii ayaan hurdo culus
wejiga ula dhacay, wejigana dhulkaan saaray.
10 Oo bal eeg, markaasaa gacanu i taabatay, oo
jilbaha iyo calaacalaha igu joojisay. 11 Oo wuxuu
igu yidhi, Daanyeelow, ninka aad loo jecelya-
hayow, bal garo erayada aan kugula hadlayo,
oo istaag, waayo, hadda adaa lay soo kaa diray,
oo markuu hadalkaas igula hadlay ayaan istaa-
gay anigoo gariiraya. 12 Markaasuu igu yidhi,
Ha cabsan, Daanyeelow, waayo, maalintii ugu
horraysay oo aad qalbigaaga gelisay inaad wax
garato oo aad isku hoosaysiiso Ilaah hortiis ayaa
erayadaadii la maqlay, oo anigu waxaan u imid
erayadaadii aawadood. 13 Laakiinse boqortooy-

ada Faaris amiirkeedii ayaa kow iyo labaatan
maalmood iga hor joogsaday, laakiinse Mikaa'iil,
oo ah amiirrada sare midkood, ayaa ii yimid inuu
i caawiyo, oo halkaasaan kula hadhay boqorradii
reer Faaris. 14 Haddaba waxaan u imid inaan
ku ogeysiiyo waxa dadkaaga ku dhici doona ugu
dambaysta, waayo, wixii lagu tusay weli maalmo
badan baa ka hadhay. 15 Oo markuu igula hadlay
erayada sidan ah ayaan xagga dhulka u jeestay,
waanan hadli kari waayay. 16 Oo bal eeg, mid
binu-aadmiga u ekaa ayaa bushimahayga taab-
tay: markaasaan afka kala qaaday, oo hadlay,
oo waxaan ku idhi kii hor taagnaa, Sayidkaygi-
iyow, riyada sababteeda aawadeed ayaa caloolx-
umadaydii igu soo noqotay, xoogna waan iska
waayay. 17 Anoo addoonkaaga ahu sidee baan
kuula hadli karaa, sayidkaygiiyow? Imminka
aniga xoog iguma hadhin, neefuna iguma jirto.
18 Markaasaa haddana waxaa i taabtay mid binu-
aadmiga u eg, wuuna i xoogeeyey. 19 Markaasuu
igu yidhi, Ninkii aad loo jeclaayow, ha cabsan,
nabadu ha kuu ahaato, xoog yeelo, oo xoog yeelo.
Oo markuu ila hadlay ayaan xoogaystay, oo wax-
aan idhi, Sayidkaygiiyow, hadal, waayo, waad i
xoogaysay. 20 Markaasuu igu yidhi, Haddaba ma
og tahay waxa aan kuugu imid wuxuu yahay?
Oo hadda waxaan u noqonayaa inaan la diriro
amiirka reer Faaris, oo markaan tago waxaa iman
doona amiirkii dalka Gariigta. 21 Laakiinse wax-
aan kuu sheegayaa waxa lagu qoray qorniinka
runta; mana jiro mid aniga kuwaas iga celiyaa,
amiirkiinna Mikaa'iil mooyaane.

11

1 Daariyus oo reer Maaday ahaa, sannaddi-
isii kowaad ayaan u istaagay inaan caawiyo oo
xoogaysiiyo isaga.

Boqorrada Koonfurta Iyo Woqooyi

2 Oo haatan runtaan kuu sheegayaa, Bal ogow,
weliba saddex boqor baa Faaris ka kici doonee,
kan afraadna kulligood waa ka wada maal bad-
naan doonaa, oo markuu maalkiisa aad ugu
xoogaysto, ayuu dhammaan boqortooyada Gari-
igta ku kicin doonaa. 3 Oo waxaa kici doona
boqor xoog badan, oo talo weyn ku talin doona,
hadba siduu doonayana yeeli doonaa. 4 Oo
markuu kaco, ayaa boqortooyadiisu jabi doon-
taa, waxaana loo kala qaybin doonaa afarta jaho
oo samada, laakiin farcankiisa iyo sida dowlad-
nimadiisu ahayd toona looma qaybin doono,
waayo, boqortooyadiisa waa la rujin doonaa, oo
waxaa yeelan doona kuwo kale oo aan kuwan
ahayn. 5 Oo boqorka koonfureed ayaa xoog yeelan
doona, oo mid amiirradiisa ka mid ah ayaa ka
sii xoog badnaan doona, wuxuuna yeelan doonaa
dowladnimo, oo dowladnimadiisuna waxay no-
qon doontaa dowladnimo weyn. 6 Sannado
dabadoodna way isku darsami doonaan kulli-
good, oo boqorka koonfureed gabadhiisa ayaa
u iman doonta boqorka woqooyi inay heshiis la
dhigato; laakiinse gacanteedu xoog ma sii yeelan
doonto; isaga iyo gacantiisuna sii ma taagnaan
doonaan, laakiinse waa la sii dayn doonaa iyada,
iyo kuwii keenay, iyo kii dhalay, iyo kii waayahaas
iyada xoogayn jirayba. 7 Laakiinse biqil ka baxay

jiriddii ay ka soo farcantay ayaa meeshiisa istaagi
doona oo u iman doona ciidanka, oo wuxuu soo
geli doonaa boqorka woqooyi qalcaddiisa, wuuna
ka gees ahaan doonaa iyaga, kolkaasuu ka ad-
kaan doonaa. 8 Oo weliba wuxuu xagga Masar
qaadan doonaa ilaahyadooda, iyo sanamyadooda
la shubay, iyo weelashoodii wanaagsanaa ee laga
sameeyey lacagta iyo dahabka, oo intii dhawr
sannadood ah ayuu ka hadhi doonaa boqorka
woqooyi. 9 Oo wuxuu iman doonaa boqortooy-
ada boqorka koonfureed, laakiin waddankiisuu
ku noqon doonaa. 10 Wiilashiisuna way dagaal-
lami doonaan, oo waxay urursan doonaan ciidan
faro badan oo imanaya, oo dhulka qarqinaya,
oo dhex maraya, markaasuu soo noqon doonaa
oo la dagaallami doonaa ilaa qalcaddiisa. 11 Oo
boqorka koonfureed wuu cadhoon doonaa, kolka-
asuu soo bixi doonaa oo la dagaallami doonaa
boqorka woqooyi, oo wuxuu soo bixin doonaa
dad faro badan, dadka faraha badanna isagaa
gacanta loo gelin doonaa. 12 Oo dadka faraha
badanna waa la qaadi doonaa, qalbigiisuna wuu
kibri doonaa; oo tobanyaal kun buu hoos u tuuri
doonaa, mase adkaan doono. 13 Oo markaasaa
waxaa soo noqon doona boqorkii woqooyi, oo
wuxuu soo bixin doonaa dad faro badan oo kuwii
hore ka sii badan; oo sannado dabadood wuxuu
la iman doonaa ciidan badan iyo maal badan.
14 Oo wakhtigaasna dad badan baa ka gees no-
qon doona boqorka koonfureed; oo weliba kuwa
wax dulma oo dadkaaga ku dhex jira ayaa kici
doona si ay riyadu u dhisanto; laakiinse way dhici
doonaan. 15 Sidaasuu boqorkii woqooyi u iman

doonaa, oo tuulmo buu tuuli doonaa, oo mag-
aalo deyr lehna wuu qaadan doonaa, ciidanka
koonfureedna isma hor taagi doonaan, iyo dad-
kiisa uu doortay toona, oo xoog ay isku hor taa-
gaanna ma jiri doono. 16 Laakiin kan isaga ku
kaca ayaa hadba siduu doonayo yeeli doona, oo
ninna isma hor taagi doono. Oo wuxuu dhex
istaagi doonaa dhulka quruxda leh, gacantiisana
waxaa ku jiri doona baabbi'in. 17 Inuu xoogga
boqortooyadiisa oo dhan la yimaado aawadeed
ayuu wejigiisa u jeedin doonaa, waxaana la jiri
doona kuwa qumman, markaasuu siduu doonayo
yeeli doonaa; oo waxaa la siin doonaa gabadha
dumarka si uu u kharribo, laakiin ma ay istaagi
doonto, tiisiina ma ay noqon doonto. 18 Taas
dabadeedna wuxuu u jeesan doonaa xagga gasi-
iradaha, kuwo badanna wuu qaadan doonaa,
laakiinse mid amiir ah ayaa caydii uu caayay
joojin doona; oo weliba caydiisii isaguu ku celin
doonaa. 19 Markaasuu haddana u jeesan doona
xagga qalcadaha waddankiisa, laakiinse wuu
turunturoon doonaa oo dhici doonaa, lamana
heli doono. 20 Dabadeedna waxaa meeshiisii
istaagi doona mid ka dhigi doona in cashu-
urqaade boqortooyada ammaanteeda dhex maro,
laakiin dhawr maalmood dabadood ayaa la jebin
doonaa, lagumase jebin doono cadho ama da-
gaal. 21 Oo waxaa meeshiisii qaadan doona mid
la quudhsado, oo aan la siinin murwaddii boqor-
tooyada, laakiin wuxuu iman doonaa wakhtiga
nabadgelyada, oo boqortooyadana sasabashuu
ku qaadan doonaa. 22 Oo iyaga hortiisa ayaa
laga xaaqi doonaa, sida daadku wax u qarqiyo

oo kale, waana la jebin doonaa iyagii, iyo weliba
amiirkii axdigaba. 23 Oo markii wacad lala dhigto
dabadeed ayuu si khiyaano ah ku shaqaysan
doonaa, waayo, dad yar buu la soo bixi doonaa,
wuuna xoog badnaan doonaa. 24 Wakhtiga
nabadgelyada ayuu iman doonaa xataa mee-
laha gobolka ugu barwaaqo badan, markaasuu
wuxuu samayn doonaa wax aan awowayaashiis
iyo abkowyadiis midkoodna samayn; oo wuxuu
ku dhex firdhin doonaa wax la boobay iyo dhac
iyo maal: oo intii wakhti ayuu wax qalcadaha ka
gees ah ku fikiri doonaa. 25 Markaasuu xooggi-
isa iyo geesinimadiisa ku kicin doonaa boqorka
koonfureed, isagoo ciidan badan wata, boqorka
koonfureedna isaguu la dagaallami doona isagoo
wata ciidan aad u xoog badan, laakiinse isma uu
taagi doono, maxaa yeelay, wax ka gees ah bay
ku fikiri doonaan. 26 Oo kuwii quudkiisii cunay
ayaa jebin doona isaga, oo ciidankiisuna dalkuu
qarqin doonaa, oo kuwo badan baa dhici doona
iyagoo la laayay. 27 Oo labadaas boqorba qal-
biyadoodu waxay ka shaqayn doonaan belaayo,
oo miis keliya ayay been isugu sheegi doonaan;
laakiinse ma ay hagaagi doonto; waayo, weliba
ugudambaystu waxay noqon doontaa wakhtigii
la xugmay. 28 Markaasuu dhulkiisii ku noqon
doonaa isagoo maal badan wata, qalbigiisuna
ka gees buu noqon doonaa axdiga quduuska ah;
siduu doonayo ayuu yeeli doonaa oo dhulkiisuu
ku noqon doonaa. 29 Wakhtigii loo xugmay ayuu
noqon doonaa oo koonfurtuu iman doonaa; laaki-
inse wakhtiga ugu dambaysta ma noqon doono

sidii kii hore, 30 waayo, doonniyaha Kitiim ayaa
soo weerari doona; oo sidaas daraaddeed ayuu u
quusan doonaa, oo u noqon doonaa, oo wuxuu
u cadhoon doonaa axdiga quduuska ah oo siduu
doonayo ayuu yeeli doonaa, oo xataa wuu no-
qon doonaa, wuuna u fiirsan doonaa kuwa ka
taga axdiga quduuska ah. 31 Oo ciidan baa is-
aga la gees noqon doona, oo waxay nijaasayn
doonaan meesha quduuska ah ee qalcadda leh,
oo waxay qaadan doonaan qurbaanka joogtada,
oo waxay qotomin doonaan waxa baas oo wax
baabbi'iya. 32 Oo kuwa wax baas oo axdiga ka
gees ah sameeya ayuu sasabasho ku qalloocin
doonaa; laakiinse dadka Ilaahooda yaqaan way
xoog badnaan doonaan, oo waxyaalo waaweyn
bay samayn doonaan. 33 Oo kuwa xigmadda leh
oo dadka ku dhex jira, kuwo badan bay wax
bari doonaan; laakiinse maalmo badan bay ku
dhici doonaan seef, iyo olol, iyo maxbuusnimo,
iyo dhac. 34 Haddaba markay dhacaan baa lagu
caawin doonaa caawimaad yar, laakiinse qaar
badan baa iyagoo sasabanaya ku darsami doona.
35 Oo qaarkooda xigmadda leh ayaa dhici doona,
si loo tijaabiyo, oo loo daahiriyo, oo loo caddeeyo,
ilaa wakhtiga ugudambaysta, maxaa yeelay, waa
weli wakhtigii la xugmay.

Boqorka Oo Is Saraysiiya

36 Oo boqorku siduu doonuu yeeli doonaa; wu-
una isa sarraysiin doonaa oo iska weynaysiin
doonaa ilaah kasta, oo waxyaalo yaab miidhan ah
ayuu kaga hadli doonaa Ilaaha ilaahyada, wuuna

iska barwaaqoobi doonaa ilaa ay cadhadu bu-
uxsanto; waayo, wixii la goostay ayaa la samayn
doonaa. 37 Umana fiirsan doono ilaahyadii
awowayaashiis, ama waxa dumarku jecel yi-
hiin, oo ilaahna uma fiirsan doono, waayo, wuu
iska weynaysiin doonaa wax kasta. 38 Laakiinse
meeshiisuu ku cisayn doonaa ilaaha qalcadaha;
oo ilaah aanay awowayaashiis garanayn ayuu
ku cisayn doonaa dahab iyo lacag iyo dhagaxyo
qaali ah, iyo waxyaalo fiican. 39 Oo ilaah qalaad
caawimaaddiis ayuu wax ku samayn doonaa qal-
cadaha ugu xoogga badan, oo mid kasta oo is-
aga aqoonsada wuxuu u kordhin doonaa am-
maan; wuxuuna ka dhigi doonaa inay xukumaan
kuwo badan, dhulkana abaal buu ugu kala qay-
bin doonaa. 40 Wakhtiga ugu dambaysta ayaa
boqorka koonfureed la dagaallami doonaa isaga,
oo boqorka woqooyina wuxuu ugu iman doonaa
sida dabayl cirwareen ah, isagoo wata gaad-
hifardood, iyo fardooley, iyo doonniyo badan,
wuxuuna soo dhex geli doonaa waddammada,
wuuna qarqin doonaa, oo dhex mari doonaa.
41 Wuxuu kaloo dhex geli doonaa dhulka qu-
ruxda leh, oo waddammo badan oo kalena waa
la afgembiyi doonaa, laakiin waxaa gacantiisa
laga samatabbixin doonaa Edom, iyo Moo'aab, iyo
kuwa waaweyn oo reer Cammoon. 42 Oo haddana
gacantiisuu waddammada ku fidin doonaa, oo
dalka Masarna ma baxsan doono. 43 Laakiinse
xoog buu u yeelan doonaa khasnadaha dahabka
iyo lacagta ah, iyo waxyaalaha qaaliga ah ee
Masar oo dhan. Oo weliba dadka Liibiya, iyo
dadka Itoobiyana tallaabooyinkiisay daba geli

doonaan. 44 Laakiinse warar bari iyo woqooyi ka
yimid ayaa ka welwelin doona isaga, markaasuu
isagoo aad u cadhaysan u soo bixi doonaa inuu
kuwo badan baabbi'iyo oo idleeyo. 45 Oo wuxuu
teendhooyinkiisii boqornimo ka taagi doonaa
meel u dhaxaysa badda iyo buurta qurxoon oo
quduuska ah; laakiin mar buu dhammaadkiisu
iman doonaa; oo ninna ma caawin doono.

12

Wakhtiga Ugu Dambeeya

1 Oo wakhtigaas waxaa kici doona Mikaa'iil oo
ah amiirka weyn oo dadkaaga u kici doona, oo
waxaa jiri doona wakhti dhib badan, oo aan isa-
goo kale weli la arag intii quruunu jirtay ilaa waa-
gaas, oo wakhtigaas dadkaaga waa la samatab-
bixin doonaa, mid kasta oo laga helo isagoo ku
qoran kitaabka. 2 Oo qaar badan oo ku hurda
ciidda dhulka ayaa soo toosi doona, qaarkood
waxay u soo toosi doonaan nolol weligeed ah,
qaarkoodna waxay u soo toosi doonaan ceeb
iyo quudhsasho weligeed ah. 3 Oo kuwa xig-
madda lahu waxay u dhalaali doonaan sida nu-
urka samada; kuwii kuwo badan xaqnimada u
soo jeediyaana sida xiddigaha weligood iyo weli-
good. 4 Laakiinse adigu Daanyeelow, erayada
xidh, kitaabkana shaabadee, ilaa wakhtiga ugu
dambaysta. Kuwo badan baa hore iyo dib u roori
doona, aqoontuna waa kordhi doontaa.

5 Markaasaan anigoo Daanyeel ah wax fiiriyey,
oo bal eeg, waxaan arkay laba kale oo taagtaagan,
mid wuxuu taagnaa webiga qarkiisa soke, kan

kalena wuxuu taagnaa webiga qarkiisa shishe.
6 Oo mid baa ku yidhi ninkii dharka wanaagsan
qabay, oo biyaha webiga dushooda joogay,
Ilaa goormuu ahaan doonaa dhammaadka
yaababkanu? 7 Oo waxaan maqlay ninkii
dharka wanaagsan qabay, oo biyaha webiga
dushooda joogay, markuu gacantiisii midig iyo
gacantiisii bidix samada u taagay oo ku dhaartay
kan weligiis nool inay noqon doonto wakhti
iyo wakhtiyo iyo wakhti badhkiis; oo markay
dhammeeyaan jejebinta xoogga dadka quduuska
ah ayaa waxyaalahan oo dhammu dhammaan
doonaan. 8 Oo anigu waan maqlay, mase garanin,
markaasaan idhi, Sayidkaygiiyow, waxyaalahan
dhammaadkoodu muxuu ahaan doonaa?
9 Markaasuu wuxuu igu yidhi, Daanyeelow,
iska tag, waayo, erayadii waa la xidhay oo la
shaabadeeyey ilaa wakhtiga ugu dambaysta.
10 Qaar badan baa isdaahirin doona, oo iscaddayn
doona, waana la tijaabin doonaa; laakiinse kuwa
sharka ahu sharnimay samayn doonaan; oo inta
sharka ah midkoodna wax ma garan doono,
laakiinse kuwa xigmadda leh ayaa wax garan
doona. 11 Oo wakhtiga qurbaanka joogtada ah la
qaadi doono, ilaa la taagi doono waxa baas oo wax
baabbi'iya, waxaa jiri doona kun iyo laba boqol
iyo sagaashan maalmood. 12 Waxaa barakaysan
ka suga ee gaadha kunka iyo saddexda boqol iyo
shan iyo soddonka maalmood. 13 Laakiinse iska
tag ilaa wakhtiga ugu dambaystu ahaado, waayo,
waad nasan doontaa, maalmaha dabaadigoodana
qaybtaadaad isu taagi doontaa.

Kitaabka Quduuska Ah
The Holy Bible in the Somali language of Somalia, Adan Jim'ale Version

copyright © 1979, 2008 Society for International Ministries -- Kenya

Language: Somali

Translation by: SIM International

Somali, Kitaablka Quduuska Ah

This translation, published by the SIM, was published in 2008.

- If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at PO Box 72983, Nairobi, Kenya.

- This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-08-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

l

3ab4b284-9860-5955-80fb-586830f21756